

Vokshatte m.fl.

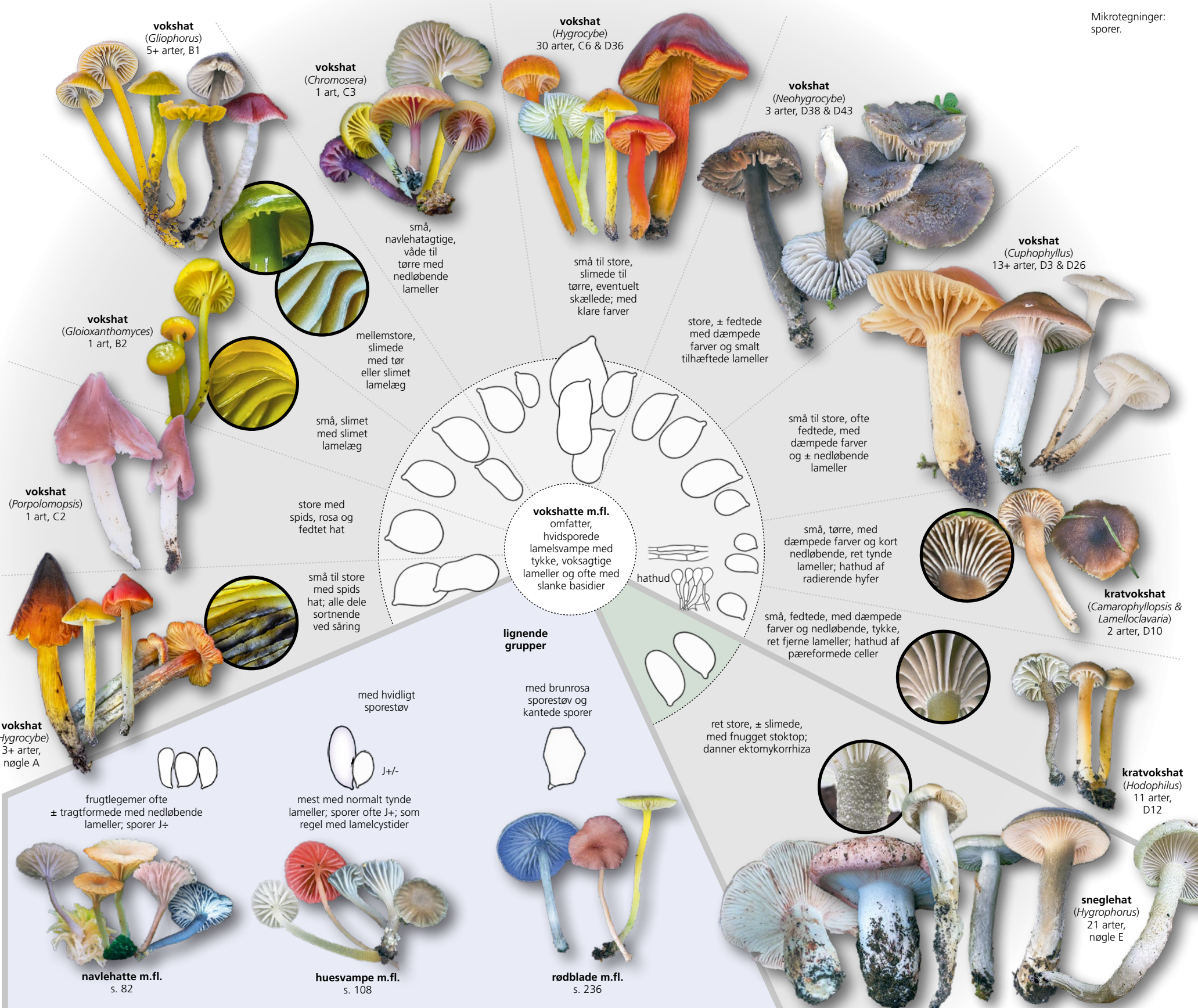
Vokshattene kendes på deres tykke, voksagtige og i reglen ret fjerne lameller. En del arter har desuden meget klare farver. Mikroskopisk har de fleste vokshatte usædvanligt slanke basidier, der typisk er 6-9 gange så lange som brede. Sporerne er hvidlige, glatte og uden jodreaktioner, og der findes i reglen ingen lamelcystider.

De fleste vokshatte formodes at være biotrofer, der lever i en endnu ikke forstået symbiose med urter. Man har bl.a. fundet DNA fra deres levende celler inde i vævet af planten vejbred. Sneglehattene er også biotrofer, men de afviger fra resten af gruppen ved at danne ektomykorrhiza med træer.

Vokshattene er i reglen meget krævende med hensyn til voksested. De er bl.a. følsomme overfor gødskning, og mange foretrækker habitater med en lang kontinuitet. Vokshattene deler herved voksested og krav med en række sjældne kølesvampe, rødblade, jordtunger og farvetunger, og de er velegnede som indikatorarter for særligt biodiverse svampehabitater.

I Danmark er det typiske voksested for vokshatte gamle, ugødskede overdrev – et habitat, der desværre bliver mere og mere sjældent. Mange andre steder i verden er vokshattene imidlertid helt overvejende knyttet til skove, især skove med lang kontinuitet. Man kan også finde et mindre udvalg af vokshatte i muldede, danske skove.

LIGNENDE GRUPPER:
– navlehatte kan også have tykke, kødede lameller, og grupperne vokshatte og navlehatte graduerer ind i hinanden. Mange navlehatte lever som biotrofe parasitter på mosser eller som lavdannere med alger, men de kan også være nedbrydere; se s. 82.
– huesvampe har i reglen mere normale lameller og har ofte cystider og amyloide sporer; se s. 108.
– rødblade kan være farvestrålende som vokshatte, men kan kendes på de kantede, brunrosa spore; se s. 236.



Mikrotegninger:
sporer.



Nøgle til grupper af vokshatte m.fl.

1. Stok med markante fnug øverst; i reglen med et slimet fællessvøb; danner ektomykorrhiza **sneglehatte – nøgle E**
Stok uden markante fnug øverst, men kan være fint pudret; med eller uden slimede overflader; danner ikke ektomykorrhiza 2
2. Frugtlegemer sortnende (→ ■) med alderen og ved håndtering **keglevokshatte – nøgle A**
Frugtlegemer ikke sortnende, dog eventuelt næsten sorte med alderen, men så ikke udpræget kegleformede 3
3. Hat og stok udpræget slimede (i vådt vejr med et synligt slimlag og næsten umulige at plukke); hos nogle arter også med slimet lamelæg **kulørte, slimede vokshatte – nøgle B**
Både hat og stok ikke udpræget slimede (men kan være klæbrige, fedtede eller våde), aldrig med slimet lamelæg 4
4. Kulørte (gule, orange, røde, lyserøde, grønne eller violette ■■■■■) på hat, stok eller lameller **kulørte, tørre vokshatte – nøgle C**
Med dæmpede farver (hvidlig, creme, grålig, træbrun, gulbrun, orangebrun eller rødbrun ■■■■■), dog eventuelt med gullig stok **vokshatte og kratvokshatte – nøgle D**

Nøgle A – keglevokshatte

1. Hat strågul, gråligt gulbrun til ± gråbrun (■ ■ ■ ■ ■); stok hvidlig; spore-Q-gns. 2,3; med 30-50 µm lange, tenformede ægcystider. Hat 30-50 mm bred; sporer 12-15 x 4,5-6,5 µm; Q 1,9-3,1; i klitter ved kysten; meget sjælden **oliven-vokshat (Hygrocybe olivaceonigra)**
Hat med klare gule, orange eller røde (■ ■ ■ ■ ■) farver, der dog hurtigt sortner; stok i hvert fald stedvist farvet; spore-Q gns. 1,5-2,2; uden ægcystider (men eventuelt med udragende celler fra kødet) 2
2. Unge frugtlegemer ± rødlige (■ ■ ■); lameller ofte noget orange til rødlige (■ ■ ■ ■ ■) inderst; i hvide og grå klitter; sporer i gennemsnit 10-12,5 x 5-6 µm, Q 1,6-2,7, Q-gns. 2-2,2. Hat 25-50 mm bred; hist og her langs kysterne **klit-vokshat (Hygrocybe conicoides)**
Unge frugtlegemer rødlige, gullige, bronzefarvede (■ ■ ■ ■ ■), etc.; lameller sjældent røde; i græsland inkl. klitter samt i krat; sporer i gennemsnit 8,5-11,5 x 5-7,5 µm, Q 1,3-2,2, Q-gns. 1,5-1,9 3
3. Stok 8-20 mm tyk, påfaldende fibret; lameller gule mod æggen. Hat 30-100 mm bred; mest på bedre bund; hist og her **Hygrocybe pseudoconica**
Stok op til 8 mm tyk, ikke påfaldende fibret; lameller hvidlige til grålige. Hat 5-40 mm bred; almindelig **kegle-vokshat (Hygrocybe conica s.l.)¹**



Nøgle B – vokshatte med udpræget slimet hat og stok

1. Lamelæg slimet; lameller nedløbende 2
Lamelæg ikke slimet; lameller udrandede, bredt tilhæftede til kort nedløbende 3
2. Frugtlegemer gule (■ ■ ■); uden påfaldende lugt. Hat 3-20 mm bred; sporer 6,5-8 (-9) x 5-7,5 µm; på ugødsket, tørt til fugtigt græsland, i enebærkrat, gamle pilemoser etc.; ret sjælden og meget sjælden på øerne **kromgul vokshat (Gloioxanthomyces vitellinus)**
Frugtlegemer brunligt orange eller blegt rødligt brune, eventuelt også med grønne og blå (■ ■ ■ ■ ■) farver; lugt som brændt gummi. Hat 10-50 mm bred; sporer (5-) 6-7 (-8,5) x (3,5-) 4-4,5 (-5) µm; på surt ugødsket græsland og heder; ret almindelig, dog sjælden mod sydøst **brusk-vokshat (Gliophorus laetus)**
3. Hat grå eller brunlig, sjældent hvidlig (■ ■ ■ ■ ■); lameller hvidlige. Hat 10-50 mm bred; sporer (5-) 6,5-8 (-9) x (3,5-) 4,5-5 (-6) µm; på ugødsket græsland; hist og her, dog sjælden i Vestjylland og mod sydøst **slimet vokshat (Gliophorus irrigatus)**
Hat og lameller med gule, grønne, orange, røde og purpurgrå farver (■ ■ ■ ■ ■) 4
4. Med grønne (■ ■ ■ ■ ■) nuancer, enten på hatten eller på stoktoppen; hat desuden oftest gul eller sjældnere lilla (■ ■ ■ ■ ■). Hat 10-35 mm bred; sporer 7-9,5 x 5-6 µm; på ugødsket græsland og i kratkove; ret almindelig **papegoje-vokshat (Gliophorus psittacinus)**
Helt uden grønne farver; hat gul eller med rødlige (■ ■ ■ ■ ■) nuancer 5
5. Med orange til gule (■ ■ ■ ■ ■) farver på hat, stok eller lameller. Hat 5-30 mm bred; sporer 7-8,5 (-10) x 4-5 µm, Q-gns. 1,7-2,1; på gamle ugødskede plæner og andet græsland og i kratkove; hist og her **slimstokket vokshat (Hygrocybe glutinipes)**
Frugtlegemer ± røde, purpurgrå til ± violette (■ ■ ■ ■ ■) 6
6. Hat blåligrød til purpurgrå (■ ■ ■ ■ ■); stok lys; lameller grålige. Hat 15-55 mm bred; sporer 6-8,5 (-9) x 4-5,5 (-6) µm; på ugødskede græsarealer; meget sjælden **parakit-vokshat (Gliophorus reginae)**
Hat cinnoberrød, koralrød til brunrød (■ ■ ■ ■ ■); stok og lameller med samme nuancer som hatten 7
7. Hat koralrød til brunrød (■ ■ ■ ■ ■); spore-Q-gns. 1,5-1,6. Hat 10-25 mm bred; sporer (6-) 7-8,5 (-9) x (4-) 4,5-5,5 (-6) µm; på ugødsket græsland; sjælden **teglrød vokshat (Gliophorus europaerplexus s.l.)**
Hat orangerød til cinnoberrød (■ ■ ■ ■ ■); spore-Q-gns. 1,7-2,1. Hat 6-20 mm bred; sporer (6-) 7-8,5 (-9,5) x (3-) 3,5-4,5 (-5) µm; sjælden **rubin-vokshat (Hygrocybe glutinipes var. rubra)**



1. Studier af DNA-sekvenser har vist, at kegle-vokshat består af en række nært beslægtede „småarter“, hvoraf nogle p.t. har status på varietetsniveau:

- Lille og spinkel i sumpe og tørvemoser: *Hygrocybe conica* var. *conicopalustris*.
- Med gule farver og stort set uden orange: *Hygrocybe conica* var. *chloroides*.

Nøgle C – kulørte vokshatte (med gule, orange, rosa, røde, lyserøde grønne eller violette (■ ■ ■ ■ ■ ■) farver)

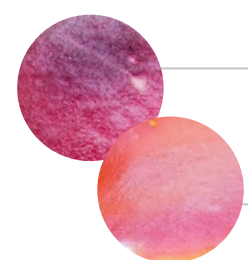
1. Stedvist med grårosa, rosa til violette (■ ■ ■ ■ ■) farver 2
Helt uden grårosa, rosa til violette farver 6
2. Hat spids og rosa (☺ ■ ■ ■). Frugtlegerne stort, kødfuldt og meget skørt; hat 25-100 mm bred; sporer 6-9 x 4-7 µm, Q 1,2-1,8, ikke indsnørede; på ugødsket græsland, ofte på kalkrigt eller leret ugødsket græsland; meget sjælden, især mod nordvest i Jylland
rosenrød vokshat (*Porpolomopsis calyptriformis*)
Hat ikke spids og rosa 3
3. På træ. Hat 6-20 mm bred; hat og stok med gullige til grålige farver; lameller violette; sporer 6,5-9 (-10) x 3,5-4,5 µm, Q 1,8-2,1; på nåletræ i naturskove; ej DK
lillabladet vokshat (*Chromosera cyanophylla*)
På jord 4
4. Stok hvidlig til gullig (☺ ■ ■ ■ ■ ■). Hat 5-30 mm bred; sporer (5-) 6-7,5 (-8) x (3,5-) 4-5 (-5,5) µm, Q 1,2-2,2; på dværgbusk-heder og på ugødsket græsland; ej DK (arktisk-alpin-oceanisk)
spraglet vokshat (*Chromosera xanthochroa*)
Stok ± grårosa til violet (☺ ■ ■ ■ ■ ■) 5
5. Broget med både gullige, rødlig og violette farver. Hat 5-30 mm bred; sporer 8-10 (-12) x 5-7 µm, Q-gns. 1,4-1,8; på tørvebund i arktisk-alpine egne; ej DK
violetstokket vokshat (*Chromosera lilacina*)
Violet overalt. Hat 5-15 mm bred; sporer (6,5-) 7,5-9,5 (-10,5) x (4,5-) 5-6 (-7) µm, Q-gns. ca. 1,5; mest på muldet bund i skove; meget sjælden
viol-vokshat (*Chromosera viola*)
6. Hat fint til opsprækkende skællet, især mod midten og ved udtørring (lup!); tør 7
Hat glat til nubret; tør, fedtet til klæbrig 16
7. Lameller smalt tilvoksede; frugtlegerne kraftige; stok over 5 mm tyk 8
Lameller bredt tilvoksede, udrandede til nedløbende; frugtlegerne mindre; stok under 4 mm tyk 9
8. Stok længdefibret; hat bredt kegleformet og kraftigt fibret med fine ± oprette skæl; hat som regel orange, orange til rød (☺ ■ ■ ■ ■ ■). Hat 25-110 mm bred; sporer 8-10 x 5-6,5 µm, sjældent indsnørede; på ugødsket græsland, ofte midt på sommeren; sjælden, fraværende vest for israndslinjen
trævlet vokshat (*Hygrocybe intermedia*)
Stok glat; hat spidst kegleformet; frugtlegerne gule, ofte med grønligt eller orange (☺ ■ ■ ■ ■ ■) skær. Hat 25-90 mm bred; sporer 9-12 x 5-7 µm, sjældent indsnørede; på ± kalkrigt, ugødsket græsland; sjælden og fraværende vest for israndslinjen
grøngul vokshat (*Hygrocybe citrinovirens*)
9. Lameller bredt tilvoksede, udrandede til ganske kort nedløbende 10
Lameller udpræget nedløbende 14
10. Mange sporer over 10 µm lange. Hat 5-50 mm bred; sporer mere eller mindre indsnørede, (7-) 9-12 (-14,5) x (4-) 5-6,5 (-8,5) µm. I klitlavninger og tørvemoser; hist og her, formodentlig overset, fraværende mod sydøst
kær-vokshat (*Hygrocybe substrangulata*)
De fleste sporer under 10 µm lange 11



11. Frugtlegerne klart røde (☺ ■ ■ ■ ■ ■); hatskæl ofte oprette og spidse; med svag lugt af hvidløg (erkendes bedst efter opbevaring i en lille lukket beholder nogle minutter); lamelkødshyer 150-500 µm lange. Hat 8-20 mm bred; sporer 8-10 x 5-6 (-7) µm, uden indsnøringer; på ugødsket græsland, ofte fugtigt og tidligt på sæsonen; hist og her
hvidløgs-vokshat (*Hygrocybe helobia*)
12. En del sporer set forfra karakteristisk pæreformede eller afrundet trekantede med den brede del ved basis; hatskæl relativt grove; på sure, ugødskede voksesteder ofte sammen med håret høgeurt. Hat 6-50 mm bred; sporer (6-) 7-9 (-10) x (4-) 4,5-5,5 (-6,5) µm; ret almindelig
mønje-vokshat (*Hygrocybe miniata*)
Sporer bredt ellipsoidiske til næsten-kugleformede; hatskæl meget fine; på kalkrige, ugødskede voksesteder 13
13. Hat 14-65 mm bred; stok 2,5-16 mm tyk. Hat 14-65 mm bred; sporer (6,6-) 7,1-9,9 (-10,2) x 4,8-6,3 (-6,9) µm; i plæner og parker; ej DK
Hygrocybe fulgens
Hat 3-24 mm bred; stok 1-3 mm tyk. Hat 3-24 mm bred; sporer 7,5-9 x 5-6 (-7) µm; på kalkrige og ugødskede voksesteder; ret sjælden og fraværende vest for israndslinjen
kalk-vokshat (*Hygrocybe calciphila*)
14. Hatskæl eller -filt af samme farve som det underliggende lag (gullige ved udtørring), sjældent grålige. Hat 3-30 mm bred; sporer (7,5-) 9-10,5 (-11,5) x (5-) 5,5-7 (-9) µm; i ugødskede habitater, ofte i moser, men også på fugtigt græsland; hist og her
kantarel-vokshat (*Hygrocybe lepida* s.l.)
Hatskæl ± sortagtige, i det mindste omkring midten 17
15. Frugtlegerne gule til orange (☺ ■ ■ ■ ■ ■); ofte med sortagtige skæl over hele hatten; på tørre lokaliteter. Hat 8-30 mm bred; sporer (8-) 9,5-11,5 (-12,5) x (4,5-) 5,5-7 (-8) µm; på surt, ugødsket græsland; sjælden
sortskællet vokshat (*Hygrocybe turunda*)
Frugtlegerne orangerøde til røde (☺ ■ ■ ■ ■ ■); ofte kun med sortagtige skæl i hatmidten; på fugtige lokaliteter (som regel i tørvemos). Hat 6-20 mm bred; sporer (8-) 9,5-11,5 (-13) x (5-) 5,5-6,5 (-8) µm; ikke indsnørede; ret sjælden
tørvemos-vokshat (*Hygrocybe coccineocrenata*)
16. Hat karrygul, kanelbrun til orangebrun (☺ ■ ■ ■ ■ ■), eventuelt med det bleggule kød synligt i sprækker se D37
Hat ± gul eller rød (☺ ■ ■ ■ ■ ■) 17
17. Smag bitter (prøv blot med tungen mod hatoversiden) [Hygrocybe mucronella s.l.] 18
Smag mild 19
18. Spore-Q-gns 1,3-1,4, alle indsnørede. Hat 3-20 mm bred; sporer 7-9 x 5-7 µm, gns. 8,2 x 6; i græsland; DK?
Hygrocybe amara
Spore-Q-gns. 1,5-1,6, kun nogle indsnørede. Hat 4-35 mm bred; sporer 6,5-9 x (4-) 4,5-6 µm, gns. 7,9 x 5,2 µm, Q 1,32-1,8; mange indsnørede og næsten trekantede i omrids; i kratskove og på ugødsket græsland; ret sjælden og næsten fraværende vest for israndslinjen
bitter vokshat (*Hygrocybe mucronella*)
19. Hat citrongul, gul til gulorange (☺ ■ ■ ■ ■ ■) 20
Hat abrikosorange, cinnoberrød til karminrød (☺ ■ ■ ■ ■ ■) 30
20. Lameller smalt tilvoksede til næsten fri, eventuelt udrandede højt oppe under hatten; hatte ofte noget kegleformede 21
Lameller bredt tilvoksede, udrandet-nedløbende til nedløbende; hatte mest hvælvede til flade 21



21. Stokoverflade tydeligt længdefibret 22
Stokoverflade ± tværbølget-glat eller ganske fint fibret 23
22. Sporer smalt ellipsoidiske, ellipsoidiske til cylindriske, (8-) 10-12,5 (-15) x 4,5-6,5 (-8) µm, Q 1,5-2,5. Hat 10-70 mm bred; på kalkrigt ugødsket græsland, sjældent mindre kalkrige steder; ret almindelig, sjældent i Vestjylland **spidspuklet vokshat (*Hygrocybe acutoconica*)**
Sporer bredt ellipsoidiske til næsten-kugleformede, (8-) 9,5-12 (-15) x 6,5-10,5 (-12,5) µm, Q 1-1,7. Hat 15-70 mm bred; på kalkrigt ugødsket græsland, sjældent mindre kalkrige steder; ret sjældent og fraværende vest for israndslinjen **Konrads vokshat (*Hygrocybe konradii*)**
23. Lameller bleggule (☐); hat og stok lysende gul (☐), sjældent orange; stok ofte fedtet eller våd; lamelkødshyfer op til 1000 µm lange. Hat 20-70 mm bred; lameller smalt tilhæftede; sporer 7-9 (-10,5) x 4-5,5 (-6,5) µm, uden indsnøringer; på ugødsket græsland og i kratskove; ret almindelig, men næsten fraværende i Vestjylland **gul vokshat (*Hygrocybe chlorophana*)**
Lameller typisk ± orange (☐); hat og stok med orange indslag (☐); stok tør; lamelkødshyfer op til 150 (-250) µm lange 24
24. Lugt som ege-mælkehat eller stinktæge (erkendes bedst efter opbevaring i lukket beholder ca. 10 minutter); hat som regel tør, hos unge frugtlegermer undertiden klæbrig, svagt hygroman; stok med glat overflade. Hat 10-80 mm bred; sporer (7-) 7,5-9 (-11) x 4-5 (-6) µm, oftest indsnørede; på ugødsket græsland, i krat og skov; ret sjældent og næsten fraværende i Vestjylland **tæge-vokshat (*Hygrocybe quieta*)**
Lugt ubetydelig; hat slimet, tydeligt hygroman; stok fint længdefibret, ofte hvidpudret, især i toppen. Hat 20-50 mm bred; sporer (6,5-) 7,5-9 (-11) x 4-5 (-6) µm, mange indsnørede; på ugødsket græsland og i kratskov; sjældent og fraværende vest for israndslinjen **orangegylden vokshat (*Hygrocybe aurantiosplendens*)**
25. Lameller udpræget hvælvet-nedløbende 26
Lameller dybt udrandede, bredt tilvoksede til lidt nedløbende 27
26. Stok fint dunet (lup!); med et grønt løv (thallus) omkring stokbasis, enten som små grønne kugler eller som flade blade se lavhat (*Lichenomphalia*), s. 84
Stok ± glat; uden løv af lav ved basis. Hat 3-30 mm bred; hat hvælvet, fedtet til tør; lamelæg uden slimtråd; sporer (7-) 8-10 (-13) x (4-) 4,5-5,5 (-7) µm, Q 1,2-2,1; på dværgbusk-heder og på ugødsket græsland; ej DK (arktisk-alpin-oceanisk) **hvidgul vokshat (*Chromosera citrinopallida*)**
27. Stok som ung våd og fedtet; hat tynd og gennemsommeligt stribet og ofte med en navle; ofte ret spraglet se spraglet vokshat (*Chromosera xanthochroa*), pkt. 4
Stok tør; hat mere kraftig og næppe navlet; ofte ret ensfarvet 28
28. Hat fedtet-klæbrig; lugt fraværende. Hat 5-30 mm bred; sporer (5,5-) 6-8 (-10) x 3-4 (-5,5) µm, mange med indsnøring; på ugødsket græsland, i kratskove, på gamle plæner etc.; ret almindelig **voksgul vokshat (*Hygrocybe ceracea*)**
Hat ± tør; lugt som ege-mælkehat eller honning (bedst efter opbevaring i lukket beholder i nogen tid) 29
29. Lugt som ege-mælkehat eller stinktæge se tæge-vokshat (*Hygrocybe quieta*), pkt. 24
Lugt honningagtig se honning-vokshat (*Hygrocybe reidii*), pkt. 37
30. Hat cinnoberrød til karminrød (☐) 31
Hat ± abrikosorange (☐) 36
31. Hat våd og klæbrig og med en lille papil i midten se papil-vokshat (*Hygrocybe subpapillata*), pkt. 41
Ikke våd; uden papil 32



32. Lugt ved indtørring honningagtig. Hat 20-70 mm bred; sporer (6,5-) 7,5-9 (-10) x (4-) 4,5-5,5 (-6) µm; på ugødsket græsland; sjældent og stort set fraværende vest for israndslinjen **knaldrød vokshat (*Hygrocybe splendissima*)**
Uden honningagtig lugt 33
33. Stokoverflade udpræget længdefibret. Hat 30-150 mm bred; lameller smalt tilvoksede; sporer (7-) 8,5-10 (-11) x (4-) 4,5-5,5 (-7) µm, ofte indsnørede; på ugødsket græsland, sjældent i kratskove; hist og her og stort set fraværende vest for israndslinjen **skarlaget vokshat (*Hygrocybe punicea*)**
Stokoverflade tværbølget-glat 34
34. Stok gullig til abrikosorange (☐) se koralrød vokshat (*Hygrocybe constrictospora*), pkt. 45
Stok ± cinnoberrød (☐) 35
35. Hat karminrød med mørk skygge, i det mindste på midten, tør. Hat 3-30 mm bred; sporer (6-) 7,5-10 (-12,5) x (4-) 4,5-5,5 (-7,5) µm, meget variable i faconen; på ugødsket græsland, i kær og på udtørret søbund i oligotrofe søer; hist og her, men fraværende Lolland-Falster-Møn **sortdugget vokshat (*Hygrocybe phaeococcinea*)**
Hat rent cinnoberrød til karminrød, lidt klæbrig. Hat 10-60 mm bred; sporer (6,5-) 7,5-10 (-13) x (4-) 4,5-5,5 (-7) µm, som regel uden indsnøring; på ugødsket græsland, sjældent i krat og skov; ret almindelig i Nordvestjylland, sjældnere i det øvrige land, og meget sjældent i Vestjylland **cinnoberrød-vokshat (*Hygrocybe coccinea*)**
36. Med lugt af honning eller ege-mælkehat (stinktæge) – erkendes bedst efter opbevaring i en lukket beholder cirka 10 minutter 37
Lugt anderledes eller manglende 38
37. Lugt honningagtig (særligt ved indtørring). Hat 10-50 mm bred; lameller bredt tilvoksede til noget nedløbende; frugtlegermer små til middelstore; hat som regel under 40 mm bred; sporer (6-) 6,5-8,5 (-10) x 4-5 (-7,5) µm, mest uden indsnøringer; på ugødsket græsland, sjældent i skov; hist og her, dog sjældent vest for israndslinjen **honning-vokshat (*Hygrocybe reidii*)**
Lugt af ege-mælkehat (stinktæge) se tæge-vokshat (*Hygrocybe quieta*), pkt. 24
38. Stok våd (men tørrer hurtigt); hat lille, tyndkødet og ofte meget gennemsommeligt stribet 39
Stok tør; hat ofte større eller ustribet 41
39. Hat med navle se spraglet vokshat (*Chromosera xanthochroa*), pkt. 4
Hat ikke med navle [*Hygrocybe insipida* s.l.] 40
40. Stoptop cinnoberrød; hatrand kreneleret. Hat 3-25 mm bred; lameller noget nedløbende; sporer 6-7,5 x 3,3-4,5 µm, Q 1,6-2, Q-gns. 1,8; i skove og på ugødsket græsland; hist og her **Hygrocybe garajonayensis**
Stoktop ± orange; hatrand næppe kreneleret. Hat 3-25 mm bred; lameller noget nedløbende; sporer (5-) 6-7,5 x 3-4 (-5) µm, under 20 pct. indsnørede; i kratskove og på ugødsket græsland; sjældent **liden vokshat (*Hygrocybe insipida*)**
41. Lameller bøjer op under hatten og er her smalt tilvoksede til noget udrandede 42
Lameller bredt tilvoksede, dybt udrandede eller nedløbende 44
42. Stokoverflade ± tværbølget-glat eller ganske fint fibret se orangegylden vokshat (*Hygrocybe aurantiosplendens*), pkt. 24
Stokoverflade tydeligt længdefibret 43



2. Sekvenseret materiale med meget hvide lameller falder ikke i *H. coccinea* i streng forstand, og det er muligt, at navnet *Hygrocybe marchii* skal genoplives for sådant materiale.



43. Sporer smalt ellipsoidiske, ellipsoidiske til cylindriske, (8-) 10-12,5 (-15) x 4,5-6,5 (-8) μm , Q 1,5-2,5
se spidspuklet vokshat (*Hygrocybe acutoconica*), pkt. 22
Sporer bredt ellipsoidiske til næsten-kugleformede, (8-) 9,5-12 (-15) x 6,5-10,5 (-12,5) μm , Q 1-1,7
se Konrads vokshat (*Hygrocybe konradii*), pkt. 22
44. Hat med en lille papil; hat våd til klæbrig. Hat 3-30 mm bred; sporer (5,5-) 7-9 (-10) x (3,5-) 4,5-5,5 (-7), $\pm$ ellipsoidiske; på ugødsket græsland; sjældent og ikke vest for israndslinjen
papil-vokshat (*Hygrocybe subpapillata*)
Hat uden papil; hat tør 45
45. Hat dybt abrikosorange (☐); næppe i knipper; sporer ellipsoidiske eller indsnørede (hovedparten), Q 1,5-2,4. Hat 4-35 mm bred; sporer (6-) 7-9 (-11) x (3-) 3,5-4,5 (-5) μm ; typisk i kalkrige klitlavninger; meget sjældent eller overset
koralrød vokshat (*Hygrocybe constrictospora*)
Hat ferskenfarvet til abrikosorange (☐); eventuelt i knipper; sporer næsten-kugleformede, Q-gns. 1,2. Hat 3-8 mm bred; sporer (4-) 4,5-5 (-5,5) x (3,5-) 4-4,5 (-5) μm ; i grøfter og græstuer i sure heder; ej DK
appelsin-vokshat (*Hygrocybe aurantia*)



Nøgle D – frugtleger med hvidlige, grålige, brunlige, bleggule, brunorange eller sortagtige farver og tør stok (stokken dog undertiden gul).

1. Hat hvidlig til creme (☐); Hat $\pm$ brun, træbrun, lædergul, grålig til brunorange (☐); 2
6
2. Hat tyndkødet og typisk under 10 mm bred; ofte med masser af cystider; sporer eventuelt amyloide
se huesvamp (*Hemimycena*, *Mycena*, *Phloeomania* m.fl.), s. 108
Hat kødet, som udvokset typisk over 10 mm bred; uden cystider; sporer aldrig amyloide 3
3. Hat ikke hygroman og ikke gennemskinneligt stribet; frugtleger ret kraftige; stok 4-20 mm tyk 4
Hat hygroman og som fugtig noget gennemskinneligt stribet; frugtleger ret spinkle; stok 2-6 (-10) mm tyk 5
4. Lameller sortnende ved tørring; hat fedtet; sporer i gennemsnit over 7 μm lange. Hat 10-40 mm bred, fedtet; lameller meget fjerne, creme; uden påfaldende lugt og smag; sporer (5,5-) 6-9 (-9,5) x 3,5-5 μm ; i skove og på græsland med kalk; meget sjældent
Cuphophyllus montevedae
Lameller ikke sortnende ved tørring; hat tør, eventuelt fint kornet; sporer i gennemsnit under 7 μm lange. Hat 20-100 mm bred; stok 4-20 mm tyk; uden påfaldende lugt og smag; sporer (5-) 5,5-6,5 (-7) x (3,5-) 4-4,5 (-5) μm ; på ugødsket græsland; sjældent og fraværende vest for israndslinjen
bleg vokshat (*Cuphophyllus berkeleyi*)³
5. Lugt ubetydelig. Hat hvid til creme; sporer (6-) 7-8,5 (-9) x (4-) 4,5-5 (-6) μm ; kan lugte kraftigt kokosagtigt, formodentlig grundet en infektion, der typisk farver stokken lyserød nederst; angribes også af *Paecilomyces marquandii*, der farver lamellerne gråblå; på ugødsket græsland, sjældent i krat; almindelig
snehvid vokshat (*Cuphophyllus virginea*)
Lugt kraftig, som ruslæder eller cedertræ (erkendes ikke af alle!). Hat creme; sporer (6-) 7,5-9 (-10) x 4,5-5,5 (-6) μm ; i udgødsket græsland, inkl. vejrabatter; hist og her
ruslæder-vokshat (*Cuphophyllus russocoriacea*)



6. Hat under 20 mm bred; sporer i gennemsnit mindre end 6,5 μm lange
Hat bredere og/eller sporer i gennemsnit længere 7
25
7. Med kraftig mellugt se nonnehat (*Dermoloma*), s. 149
Uden eller med andre lugte 8
8. Sporer 6-10 μm lange; frugtleger meget små og skrøbelige
se huesvamp (*Hemimycena*), s. 109
Sporer op til 6 lange; frugtleger ofte ret små, men ret robuste 9
9. Hatoverside fint radiært fibret (stærk lup!), eventuelt radiært opsprækkende i småskæl; lameller ikke påfaldende tykke, først hvælvede, men siden $\pm$ hængende; hathud af radierende, cylindriske til lidt opblæste celler 10
Hatoverside ikke radiært fibret; lameller ret tykke, typisk udpræget hvælvede; hathud af opretstående, $\pm$ pæreformede celler [Hodophilus] 12
10. Sporer $\pm$ ellipsoidiske, spore-Q 1,9-2,1. Hat 8-15 mm bred, $\pm$ gråbrun; stok 1-2 mm tyk, med farve som hatten; sporer 5-6 x 2,5-3 μm , gns. 5,5 x 2,8; på jord blandt græsser; ej DK
Lamelloclavaria petersenii
Sporer $\pm$ kugleformede, spore-Q under 1,3 11
11. Hat kanelbrun til mørkt gulbrun (☐); noget finskællet; sporer 4-5 x 3,5-5 μm . Hat 5-50 mm bred; lugt ubetydelig; på ugødsket græsland eller i kratkove; ret sjældent og næsten fraværende mod vest
tyndbladet kratvokshat (*Camarophyllopsis schulzeri*)
Hat $\pm$ mørkt gråbrun (☐), kontrasterende til ret lyse lameller; næppe decideret skællet; sporer 2,8-4,2 x 2,6-3,8 μm . Hat 5-20 mm bred; lugt ubetydelig; på leret bund i krat og ugødsket græsland; sjældent og fraværende vest for israndslinjen
mørkegrå kratvokshat (*Camarophyllopsis atrovelutina*)
12. Med kraftig lugt af lort [Hodophilus foetens s.l.] 13
Lugt ubetydelig eller noget spermatisk 16
13. Lameller ret tætte, L (gennemgående lameller) (14-) 18-30 14
Lameller fjernere, L 10-18 (-20) 15
14. Frugtleger mørkner til næsten sort ved modenhed eller tørring, især i hatranden; stokcystider i gennemsnit bredere end 7,5 μm . Sporer (4,5-) 5,1-5,9 (-6,5) x (3,8-) 4,2-4,7 (-5,4) μm , gns. 5,5 x 4,5 μm , Q (1,02-) 1,17-1,30 (-1,47); fortrinsvis på lerbund i krat og skov, sjældnere i ugødsket græsland; ret sjældent
latrin-kratvokshat (*Hodophilus foetens*)
Frugtleger mørkner ikke markant og stokcystiderne er i gennemsnit mindre end 7,5 μm . Sporer (4,3-) 4,9-5,7 (-6,5) x (3,5-) 3,8-4,5 (-5) μm , gns. 5,3 x 4,2 μm , Q (1,04-) 1,19-1,36 (-1,54); på lerbund i krat og skov; meget sjældent eller blandet sammen med latrin-kratvokshat
lokums-kratvokshat (*Hodophilus tenuicystidiatus*)
15. Hat messinggrå til messinggul (☐), udtørrende blegt orange; Q-værdi af cellerne omkring hatmidten mindre end 2,5. Sporer (4,7-) 5,1-5,7 (-6,1) x (3,5-) 3,9-4,6 (-5) μm , gns. 5,4 x 4,3 μm , Q (1,02-) 1,17-1,36 (-1,49); på lerbund i krat og skov; meget sjældent eller blandet sammen med latrin-kratvokshat
blegfesen kratvokshat (*Hodophilus pallidus*)⁴
Hat $\pm$ gråbrun til brungrå (☐), eller som tør mørkebrun; Q-værdi af cellerne omkring hatmidten over 2,5. Sporer (4,6-) 5,5-5,7 (-6,4) x (3,3-) 3,9-4,5 (-5) μm , gns. 5,3 x 4,2 μm , Q (1,08-) 1,20-1,36 (-1,53); på lerbund i krat og skov; meget sjældent eller overset
stinkende kratvokshat (*Hodophilus subfoetens*)
16. Stok hos unge frugtleger med tydelige messinggule til gule (☐) farver [Hodophilus micaceus s.l.] 17
Stok hos unge frugtleger uden tydelige messinggule farver 20



3. Lidt mørkere materiale (især hatmidten) er tilsyneladende en ubeskrevet art med en del danske fund.

4. Der findes en nærtstående, endnu ubeskrevet art, der ligner meget.

17. Unge frugtleger helt gule (■ ■ ■); stok permanent gul (┘ ■ ■ ■). Sporer (3,5-) 4,6-5,4 (-6) x (3,1-) 3,7-4,3 (-4,7) µm, gns. 5 x 4 µm, Q (1,03-) 1,19-1,32 (-1,58); på leret bund i krat, skov og ugødsket græsland; sjælden. **messingstokket kratvokshat (*Hodophilus micaceus*)**
Unge frugtleger med ± brun hat (◊ ■ ■ ■ ■); stokken skifter hurtigt fra gult til næsten brunt 18
18. Stokken hos unge frugtleger er typisk mørkere øverst end længere nede. Sporer (4,6-) 4,8-5,5 (-6,1) x (3,7-) 3,8-4,4 (-4,8) µm, gns. 5,2 x 4,1 µm, Q (1,14-) 1,19-1,31 (-1,44); på leret bund i krat og ugødsket græsland; ej DK. ***Hodophilus anatinus***
Stokken hos unge eksemplarer ikke mørkere øverst 19
19. Stok først grågul til mørkt grågul (┘ ■ ■ ■), siden mørkt gråbrun til næsten sort (┘ ■ ■ ■) ved basis; spore-Q i gns. under 1,2. Sporer (4,4-) 4,7-5,4 (-6) x (3,1-) 4-4,6 (-5) µm, gns. 5,1 x 4,3 µm, Q (1,06-) 1,12-1,23 (-1,58); på leret bund i krat og ugødsket græsland; ej DK ***Hodophilus cambriensis***
Stok typisk tofarvet fra starten, lysere øverst eller mere gul (┘ ■ ■ ■), men bliver ikke markant mørkere med alderen; spore-Q i gns. over 1,2. Sporer (4,1-) 4,7-5,5 (-6,6) x (3,4-) 3,9-4,5 (-5) µm, gns. 5,1 x 4,2 µm, Q (1,09-) 1,15-1,3 (-1,45); i krat og skov på leret bund og i kalkrigt ugødsket græsland; meget sjælden eller sammenblandet med andre kratvokshatte, ikke vest for israndslinjen **brungul kraktvokshat (*Hodophilus phaeoxanthus*)**
20. Stok med tydelige mørke punktskæl [*Hodophilus atropunctus* s.l.] 21
Stok uden tydelige mørke punktskæl [*Hodophilus phaeophyllus* s.l.] 22
21. Hat som frisk ret lyst brun (◊ ■ ■ ■), bleger ved udtørring fra hatranden; stokken bliver mørkere brun nedefter; lameller ofte med lyserødt skær. Sporer (4,1-) 4,6-5,4 (-6,4) x (3,1-) 3,5-4,2 (-4,9) µm, gns. 5 x 3,9 µm, Q (1,13-) 1,21-1,39 (-1,62); på leret jord i skove og krat; meget sjælden, ikke vest for israndslinjen **punkstokket kratvokshat (*Hodophilus atropunctus*)**
Hat som frisk ret mørkt brun (◊ ■ ■ ■ ■), bleger ved udtørring jævnt eller fra midten og udefter; stokken er ensfarvet i hele længden; lameller uden lyserødt skær. Sporer (4,1-) 4,8-5,4 (-6) x (3,3-) 3,9-4,5 (-4,9) µm, gns. 5,1 x 4,2 µm, Q (1,07-) 1,15-1,28 (-1,42); på leret jord i skove og krat; sjælden, ikke vest for israndslinjen **skælstokket kratvokshat (*Hodophilus variabilipes*)**
22. Sporer smalt ellipsoidiske, Q-gns. over 1,4. Sporer (4,9-) 6,3-6,5 (-7,5) x (3,3-) 3,5-4,1 (-4,5) µm; i krat og skov på leret bund og i kalkrigt ugødsket græsland; DK? ***Hodophilus decurrens***
Sporer bredt ellipsoidiske, Q-gns. under 1,3 23
23. Hele frugtlegetet mørkebrunt (■ ■ ■) som ungt og i fugtig tilstand; hat stort set vedblivende mørkebrunt (◊ ■ ■ ■) som tør; stokcystider og hathudsmidten med meget variable cellestørrelser. Sporer (4,2-) 4,4-4,9 (-5,5) x (3,4-) 3,6-4,1 (-4,4) µm, gns. 4,6 x 3,9 µm, Q (1,07-) 1,13-1,26 (-1,42); i krat og skov på leret bund og i kalkrigt ugødsket græsland; DK? ***Hodophilus carpathicus***
Hat ± rosabrun til brun (◊ ■ ■ ■ ■) men lameller typisk lysere træbrune til grålige (◄ ■ ■ ■ ■); hat eventuelt stærkt afblegende ved udtørring; stokcystider og de centrale hathudsceller af nogenlunde ens størrelse 24
24. Hat overvejende rosabrun (◊ ■ ■) med mere olivenbrun (◊ ■ ■) midte, næppe med stort farveskift ved udtørring; lameller ± træbrune (◄ ■ ■ ■) også ved modenhed. Sporer (3,9-) 4,1-4,7 (-5,4) x (2,9-) 3,3-3,8 (-4,3) µm, gns. 4,4 x 3,6 µm, Q (1,08-) 1,18-1,3 (-1,5); i krat og skov på leret bund og i kalkrigt ugødsket græsland; meget sjælden **rosabrun kratvokshat (*Hodophilus stramineus*)**

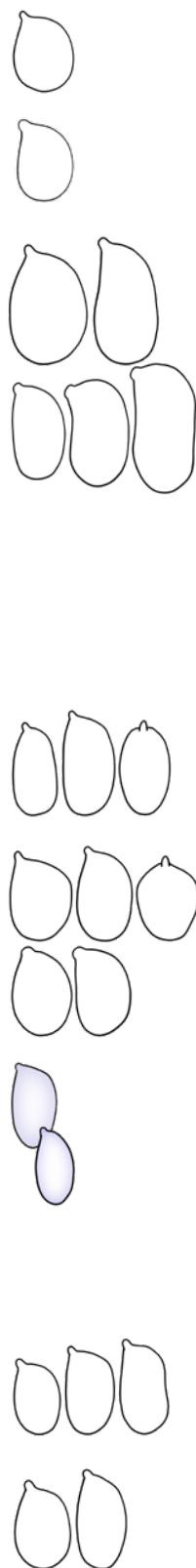


- Hat brun (◊ ■ ■ ■) som ung eller fugtig, men ved udtørring med kraftigt farveskifte til lysegrå eller næsten hvid (→ ◊ ■ ■ ■); lameller først lysebrune til grålige (◄ ■ ■ ■) siden mørkt gråbrune (→ ◄ ■ ■ ■). Sporer (4,1-) 4,3-5 (-6) x (3,1-) 3,4-3,9 (-4,2) µm, gns. 4,7 x 3,7 µm, Q (1,1-) 1,17-1,37 (-1,58); i krat og skov på leret bund og i kalkrigt ugødsket græsland; meget sjælden eller forvekslet med andre kratvokshatte. **brunbladet kratvokshat (*Hodophilus phaeophyllus*)**
25. Sporer mindre end 6 x 5 µm se *Camarophyllopsis schulzeri*, pkt. 11
Sporer større 26
26. Lameller langt nedløbende 27
Lameller næsten frie, tilvoksedede, udrandede til kort nedløbende 36
27. Hat tør, som regel ikke hygroman og ustribet 28
Hat fedtet til klæbrig (kysse-positiv), hygroman og gennemskinneligt stribet 30
28. Hat med kødrødt skær (◊ ■ ■ ■); frugtleger små. Hat 7-20 mm bred; sporer 6-7,5 (-8,5) x 5-6 (-7,5) µm; på kalkpåvirket græsland og i krat-skov; meget sjælden. **rosatonet vokshat (*Cuphophyllus roseascens*)**
Hat brunorange eller grålig; frugtleger kraftige 29
29. Hat brunorange (◊ ■ ■ ■). Hat 30-120 mm bred; sporer (5-) 5,5-6,5 (-7,5) x (3,5-) 4,5 (-5,5) µm; på ugødsket græsland, sjældnere i krat-skov; ret almindelig. **eng-vokshat (*Cuphophyllus pratensis* s.l.)⁵**
Hat gråligt filtet (◊ ■ ■ ■). Hat 15-40 mm bred; sporer (4,5-) 5-6 x 4-5 µm; på ugødsket græsland; ej DK **gråfiltet vokshat (*Cuphophyllus atlanticus*)**
30. Lugt kraftig, som ruslæder eller cedertræ; hat creme til lædergul se ruslæder-vokshat (*Cuphophyllus russocoriaceus*), pkt. 5
Lugt ubetydelig; hat mere farvet, eventuelt kun på midten 31
31. Hat træbrun, lædergul til læderbrun (◊ ■ ■ ■), undertiden med en brun plet i midten; stokbasis ikke gul 32
Hat mørkt grå til brun (◊ ■ ■ ■ ■), eventuelt med rosa eller purpur skær eller stokbasis gul 33
32. Hat ensfarvet træbrun til lædergul eller læderbrun (◊ ■ ■ ■ ■). Hat 10-35 mm bred; sporer (6-) 7-8 (-9) x (4-) 4,5-5 (-5,5) µm; på kalkpåvirket, ugødsket græsland eller i krat-skov; hist og her øst for israndslinjen. **isabella-vokshat (*Cuphophyllus ochraceopallidus*)**
Hat med tydelig brunlig midte og bleg rand. Hat 10-30 mm bred; sporer (6,5-) 7,5-9 (-11) x 4-5 (-5,5) µm; på kalkpåvirket ugødsket græsland; sjælden og ikke vest for israndslinjen **brunøjet vokshat (*Cuphophyllus fuscescens*)**
33. Hat ± kastaniebrun (◊ ■ ■ ■ ■); lameller ± træbrune (◄ ■ ■ ■). Hat 7-50 mm bred; sporer (6-) 7,5-9 (-10) x (4-) 5-6 (-7) µm; på kalkpåvirket ugødsket græsland; sjælden og ikke vest for israndslinjen. **rødbrun vokshat (*Cuphophyllus colemannianus*)**
Hat grå til gråbrun (◊ ■ ■ ■); lameller grålige (◄ ■ ■ ■) 34
34. Stok glat, hvid; smag undertiden syrlig og ubehagelig. Hat 25-60 mm bred; sporer (6-) 7-8 (-8,5) x (4-) 4,5-6 (-6,5) µm; på ugødsket græsland; meget sjælden, og ikke vest for israndslinjen **gråviolet vokshat (*Cuphophyllus lacmus*)**
Stok længdefibret, gråhvid til sølvgrå, som regel med gul basis; smag ubetydelig [*gulfodet vokshat (*Cuphophyllus flavipes*) s.l.*] 34



5. Genetisk et kompliceret taxon, der muligvis skal opdeles i flere arter. Materiale, der nærmer sig *C. berkeleyi* farvemæssigt, udgør tilsyneladende en ubeskrivet art.

- Hat, stok og lameller grålige, brune eller næsten sorte (); alle dele tydeligt rødt anløbende. Hat 20-90 mm bred; sporer (7-) 7,5-9 (-11) x 5-6 (-7) µm; lugt ubehagelig eller noget kloragtig; på udvalgte græsland af høj kvalitet; sjældent og ikke vest for israndslinjen
- rødrende vokshat (*Neohygrocybe ovina*)**



9. Med birk. Hat 20-60 mm bred; stok 8-15 mm tyk; lugt stærk og ubehagelig; sporer 7-9 x 4,5-6 µm; ej DK *Hygrophorus hedrychii*
Med eg. Hat 20-80 mm bred; stok 5-15 mm tyk; lugt stærk og ubehagelig; sporer 5,5-7 (-9) x 3-4,5 µm; ej DK *Hygrophorus cossus*





10. Frugtlegermer bliver stedvis ± orangebrune med alderen og med KOH; lameller sortbrune på tørrede eksemplarer; sporer 7-9 x 5-6 µm. Hat 20-100 mm bred; stok 5-10 mm tyk; med bøg på kalkbund; ret almindelig øst for israndslinjen
ildelugtende sneglehat (*Hygrophorus discoxanthus*)
Ikke orangebrun med alderen; lameller ikke sortbrune ved tørring; sporer (6,5-) 7-9 (-9,5) x (4-) 4,5-5 µm. Hat 20-70 mm bred; stok 5-10 mm tyk; basis brunlig med KOH; almindelig øst for israndslinjen, meget sjælden vest for
elfenbens-sneglehat (*Hygrophorus eburneus*)
11. Hat lyserød (☐); generelt kødede arter med 7-25 mm tykke stokke
Hat med andre farver; spinkle eller kødede arter
12. Med løvtræer, især eg
Med nåletræer
13. Stok 15-20 mm tyk, lyserød, ofte med mørkere pletter. Hat 50-120 mm bred; stok 15-25 mm tyk; smag mild; lugt ikke påfaldende; sporer 7-8 (-9) x 4-5 (-6) µm; med eg og muligvis andre løvtræer på kalkrig jord; ej DK
Hygrophorus russula
Stok 5-15 mm tyk, hvidlig til lædergul
se *Hygrophorus nemoreus*, pkt. 22
14. Med et trådet fællessvøb, der efterlades som en ringzone på stokken. Hat 60-120 (-150) mm bred; stok 10-25 mm tyk; smag stort set mild; uden særlig lugt; sporer 7,5-9,5 x 4,5-7 µm; med gran og muligvis også fyr; ej DK
Hygrophorus purpurascens
Uden ringzone på stokken
15. Smag bitter; kød gulnende ved såring. Hat 40-150 mm bred; stok 10-22 mm tyk; uden særlig lugt; sporer 7-10,5 x 4-5,5 µm; i fugtig og kalkrig skov med gran; ej DK (nordlig og montan)
rødmende sneglehat (*Hygrophorus erubescens*)
Smag mild; kød ikke gulnende. Hat 30-100 mm bred; stok 7-15 mm tyk; uden særlig lugt; sporer 7-9 x 5-6 µm; med gran; ej DK
Hygrophorus pudorinus
16. Hat ± gul (☐); med lærk. Hat 15-60 mm bred; stok 4-10 mm tyk; lugt og smag ubetydelig; sporer 7-10 x 4-6 µm; meget sjælden eller forsvundet
lærke-sneglehat (*Hygrophorus lucorum*)
Hat med andre farver; med andre værter
17. Hat ± brunorange, abrikosorange til orange (☐); med lærk. Hat 15-60 mm bred; stok 4-10 mm tyk; lugt og smag ubetydelig; sporer 7-10 x 4-6 µm; meget sjælden eller forsvundet
lærke-sneglehat (*Hygrophorus lucorum*)
Hat med andre farver; med andre værter
18. Med nåletræer
Med løvtræer
19. Lameller og stok stedvist gule til orange (☐); hat dybt orange (☐). Ellers som hovedvarietet; med fyr; meget sjælden
gylden sneglehat (*Hygrophorus hypothecus* var. *aurea*)
Lameller og stok hvidlige til blegt lædergule (☐); hat blegebrunorange til abrikosgul (☐)
Hygrophorus discoideus
Med lugt af marcipan; sporer 10-14 x 5,5-7,5 µm. Hat 30-80 mm bred; stok 6-15 mm tyk; med gran; ej DK
Hygrophorus secretanii
20. Uden påfaldende lugt; sporer 6-9 x 3-5 µm. Hat 30-60 mm bred; stok 3-10 mm tyk; med gran; ej DK
Hygrophorus discoideus
Med lugt af marcipan; sporer 10-14 x 5,5-7,5 µm. Hat 30-80 mm bred; stok 6-15 mm tyk; med gran; ej DK
Hygrophorus secretanii
21. Stok 8-30 mm tyk; med eg og bøg
Stok 4-10 mm tyk; med hassel, avnbøg og bøg



22. Hatmidte lyst abrikosfarvet (☐); lugt sødligt frugtagtig; med bøg. Hat 50-150 (-200) mm bred; sporer (6-) 7-8 x 4,5-5,5 µm; meget sjælden og kun mod øst
duftende sneglehat (*Hygrophorus poecharum*)
Hatmidte lyst koralrød til lyst gulbrun (☐); lugt ubetydelig eller melagtig; med eg. Hat 40-70 mm bred; stok 8-15 mm tyk; sporer 6-8 x 3,5-5 µm; meget sjælden
lund-sneglehat (*Hygrophorus nemoreus*)
23. Med bøg; stok tør eller fedtet. Hat 20-50 mm bred; stok 4-9 mm tyk; sporer 6,5-9 x 4-5 µm; ret sjælden og kun øst for israndslinjen
orangeøjet sneglehat (*Hygrophorus unicolor*)
Med hassel eller avnbøg; stok ret slimet
24. Med hassel. Hat 25-60 mm bred; stok 4-10 mm tyk; sporer 7,5-9,5 x 5-6 (-6,5) µm; ej DK, måske overset
blegbrun sneglehat (*Hygrophorus lindtneri*)
Med avnbøg. Hat 20-55 mm bred; stok 3-8 mm tyk; sporer 6-8 x 4-5 µm; ej DK eller overset
avnbøg-sneglehat (*Hygrophorus carpini*)
25. Med løvtræer
Med nåletræer
26. Hat grå til mørkt blågrå (☐); se *Hygrophorus marzuolus*, pkt. 45
Hat brunlig til brungrå (☐); se *Hygrophorus marzuolus*, pkt. 45
27. Stok 6-15 mm tyk, typisk med slimede bælter nede efter; hat mørkt brun (☐), lidt lysere mod randen; med eg. Hat 30-80 mm bred; sporer 9-12 x 5-7 µm; sjælden og kun øst for israndslinjen
tvefarvet sneglehat (*Hygrophorus glutinifer*)
Stok 3,5-6,5 mm tyk, slimlag ikke som bælter; hat lyst brungrå i den ydre del (☐); med bøg, eventuelt også eg. Hat 20-50 mm bred; stok 3-7 mm tyk; sporer 8,5-12 x 5,5-7,5 (-8,5) µm; sjælden og kun øst for israndslinjen
askegrå sneglehat (*Hygrophorus mesotephrus*)
28. Lugt marcipanagtig eller hyacintagtig
Lugt sødlig eller ubetydelig
29. Lugt hyacintagtig. Hat 20-100 mm bred; stok 6-15 mm tyk; sporer 8-11 x 4,5-6 µm; med nåletræer, især gran; ej DK
Hygrophorus hyacinthinus
Lugt marcipanagtig
30. Hat træbrun til okkerbrun (☐); se *Hygrophorus secretanii*, pkt. 20
Hat ± grålig (☐)
31. Hat under 8-20 (-25) mm bred; med gran. Stok 2-7 mm tyk; sporer 9,2-11,4 x 5,3-6,8 µm; typisk dybt i mos sammen med højstokket ridderhat (*Tricholoma inamoenum*); meget sjælden eller overset
spinkel sneglehat (*Hygrophorus exiguus*)
Hat bredere; med gran eller fyr
32. Hat med mørk, mørkegrå til læderbrun (☐) midte; med fyr. Hat 40-100 mm bred; stok 10-18 mm tyk; sporer (8,5-) 9,5-10 (-11) x (5-) 5,5-6 (-6,4) µm; ret sjælden eller overset
parfumeret sneglehat (*Hygrophorus suaveolens*)
Hat grå til lyst gråbrun (☐) uden markant mørkere midte; med gran



6. Der findes yderligere et par arter i gruppen: *Hygrophorus arbustivus* og en endnu ubeskrevet tvilling. Disse skulle være lidt spinklere og lidt mere rosafarvede, men adskillelse alene baseret på morfologi synes problematisk.



-

45. Fremme november til april; med nåletræer og bøg. Hat 40-150 mm bred; stok 10-25 (-40) mm bred; lugt lidt sødlig; sporer 6-8,5 x 4-5,5 µm; ej DK *Hygrophorus marzuolus*
Fremme om efteråret; med gran. Hat 40-100 mm bred; stok 8-15 mm tyk; lugt ikke påfaldende; sporer 8-9 x 4-5 µm; ej DK *Hygrophorus atramentosus*

46. Hat ret lyst læderbrun (☞ ) med mørkere (☞ ) midte. Hat 30-70 mm bred; stok 10-13 mm tyk; lugt ikke påfaldende; sporer 6,5-9 x 4,5-5,5 µm; med gran; ej DK *Hygrophorus subviscifer*
Hat ret ensartet læderbrun til gråbrun (☞ ) 47

47. Lameller vedvarende hvidlige (☞ ) . Hat 35-150 mm bred; stok 10-30 mm tyk; lugt lidt krydret; sporer 7-9 x 4-5 µm, med gran (og fyr og bøg?); meget sjælden *sodbrun sneglehat (Hygrophorus camarophyllus)*
Lameller hurtigt kødrøde (☞ ) . Hat 50-110 mm bred; stok 10-15 mm tyk; lugt lidt krydret; sporer 5,5-8 x 4-5 µm; med fyr; ej DK *Hygrophorus calophyllus*

